

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสมาน ประสพสุข

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๑๖ ม. ๑๐ ต. นาคำ อ. ศรีเมืองใหม่ จ. อุบลราชธานี
โทรศัพท์ ๐๖๑-๒๓๗๔๙๐๐ Facebook สมาน ประสพสุข Line สมาน ประสพสุข

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๔ ปัจจุบันอายุ ๕๔ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖

สถาบันการศึกษา สกร.ระดับอำเภอศรีเมืองใหม่

คณะ/สาขาวิชา -

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๔๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้การผลิตข้าวคุณภาพ

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานที่ ๑ การไถกลบตอซังข้าวและปุ๋ยพืชสด

ฐานที่ ๒ ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

ฐานที่ ๓ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ

ฐานที่ ๔ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาและเชื้อราบิวเวอร์เรีย

ฐานที่ ๕ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑.๑ หลักสูตร ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าว

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๒.๑ หลักสูตร เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒.๒ หลักสูตร เกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓.๑ หลักสูตร การเลี้ยงปลา

๔.๓.๒ หลักสูตร การเพาะถั่วงอก

๔.๓.๓ หลักสูตร การทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓.๔ หลักสูตร การเลี้ยงโคเนื้อ

๔.๓.๕ หลักสูตร การผลิตข้าวคุณภาพ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การผลิตข้าวคุณภาพ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะด้านการผลิตข้าว
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจในเรื่องการผลิตข้าวคุณภาพ
๓. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่ถูกต้องและส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืน
๔. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง

เนื้อหา หลักสูตร การผลิตข้าวคุณภาพ

๑. การเลือกพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

การเลือกพันธุ์ข้าวเป็นปัจจัยแรกที่สำคัญที่สุด เพราะแต่ละพันธุ์มีคุณสมบัติและลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านผลผลิต ความต้านทานโรค รสชาติ และคุณค่าทางโภชนาการ ควรเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศในท้องถิ่น เช่น พันธุ์ กข๙๙ (หอมคลองหลวง ๗๒) ให้ผลผลิตสูงและมีกลิ่นหอม พันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ เป็นพันธุ์ที่ได้รับความนิยมอย่างสูงและมีชื่อเสียงในตลาดโลกในเรื่องของความหอมนุ่ม พันธุ์ กข๘๕ และ กข๙๕ เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงและคุณภาพการสีดี นอกจากนี้ ควรเลือกเมล็ดพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากสิ่งเจือปน และมีอัตราการงอกสูง เพื่อให้ต้นข้าวเติบโตได้อย่างสม่ำเสมอ

๒. การเตรียมดินและแปลงนา

การปรับปรุงดิน ควรมีการไถพรวนเพื่อปรับโครงสร้างดินและกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก จะช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน ทำให้ต้นข้าวได้รับสารอาหารที่เพียงพอ การปรับระดับแปลงนา การปรับระดับพื้นดินให้สม่ำเสมอจะช่วยให้การจัดการน้ำในแปลงนามีประสิทธิภาพ ต้นข้าวจะได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเติบโตได้ดี

๓. การจัดการน้ำและปุ๋ย

การจัดการระดับน้ำในนาข้าวอย่างเหมาะสมมีผลต่อการเจริญเติบโต การแตกกอ และคุณภาพเมล็ดข้าวอย่างมาก

ช่วงแรกของการเติบโต ควมมีระดับน้ำในนาเพียงพอเพื่อช่วยควบคุมวัชพืชและประคองต้นกล้า

ช่วงแตกกอ การควบคุมระดับน้ำไม่ให้ลึกเกินไปจะช่วยให้ข้าวแตกกอได้ดี

ช่วงสร้างรวงและออกดอก เป็นช่วงที่ข้าวต้องการน้ำมาก ควรดูแลให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

ช่วงใกล้เก็บเกี่ยว ควรระบายน้ำออกจากแปลงนาก่อนการเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๐ วัน เพื่อเร่งให้ข้าวสุกพร้อมกันและลดความชื้นในเมล็ด

การใส่ปุ๋ย ควรมีการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสมตามช่วงอายุของข้าว เพื่อให้ข้าวเจริญเติบโตได้อย่างเต็มที่

๔. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

ควรมีการเฝ้าระวังโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ และใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธีและเหมาะสม เพื่อไม่ให้กระทบต่อคุณภาพของเมล็ดข้าวและสิ่งแวดล้อม

๕. การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวควรเก็บเกี่ยวข้าวเมื่อข้าวสุกแก่เต็มที่หรืออยู่ใน ระยะพลับพลึง (สังเกตจากปลายรวงมีสีเหลืองและกลางรวงเป็นสีทองอ่อน) เพื่อให้ได้ข้าวที่มีน้ำหนักรีดและคุณภาพสูงสุด หลังจากการเก็บเกี่ยว ควรนำข้าวเปลือกไปตากแดดหรืออบลดความชื้นทันที และเก็บในยุ้งฉางหรือภาชนะที่สะอาด มีการระบายอากาศดี เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อราและแมลงทำลาย

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. การอบรมถ่ายทอดความรู้

๒. ถ่ายทอดผ่านสื่อ ป้ายองค์ความรู้ สื่อวีดิทัศน์

๓. การฝึกปฏิบัติผ่านการลงมือทำจริง

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

นายสมาน ประสพสุข ประธาน ศพก.อำเภอสรีเมืองใหม่ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยการเข้าร่วมจัดทำแผนในการประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับจังหวัด โดยมีขั้นตอนการจัดทำแผนดังนี้

๑. ร่วมการจัดเตรียมการและศึกษาข้อมูล

เริ่มต้นด้วยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งรวมถึงข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด สถิติการผลิต, ชนิดพืช/สัตว์เศรษฐกิจหลัก, ปริมาณการส่งออก, และข้อมูลเกษตรกร ข้อมูลสภาพภูมิประเทศและทรัพยากร: แหล่งน้ำ, ป่าไม้, สภาพดิน, และข้อมูลภูมิอากาศ ข้อมูลความต้องการของตลาด: ทิศทางของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศสำหรับสินค้าเกษตรของจังหวัด ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค: ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ, ปัญหาโรคพืช/สัตว์, ปัญหาการตลาด, หนี้สินของเกษตรกร, และปัญหาอื่น ๆ

๒. ร่วมการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย

หลังจากที่ได้ข้อมูลมาทั้งหมด ให้ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ และ เป้าหมาย ที่ชัดเจน โดยตรวจสอบคล้อยกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และแผนพัฒนาจังหวัด

๓. ร่วมการวางแผนและจัดทำโครงการ

ขั้นตอนนี้เป็นการนำวิสัยทัศน์และเป้าหมายมาแปลงเป็นโครงการและกิจกรรมที่จับต้องได้ โดยมีหลักการสำคัญดังนี้ จัดทำโครงการที่บูรณาการต้องเป็นโครงการที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างแท้จริง เช่น โครงการพัฒนาคุณภาพข้าวตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากกรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร และสถาบันการเงิน

๔. การบริหารจัดการและติดตามผล

เมื่อแผนปฏิบัติการได้รับการอนุมัติแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำไปปฏิบัติจริง และ ติดตาม ประเมินผล อย่างสม่ำเสมอ โดยจัดตั้งคณะทำงาน แต่งตั้งคณะทำงานย่อยเพื่อรับผิดชอบแต่ละโครงการหรือกลุ่มโครงการจัดทำรายงานความก้าวหน้า: ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรายงานความก้าวหน้าตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ประชุมทบทวน คณะกรรมการควรมีการประชุมทบทวนแผนเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จัดทำผ่านเวทีการจัดประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ซึ่งจัดขึ้น ๔ ครั้ง/ปี โดยมีขั้นตอนการจัดทำแผนดังนี้

๑. การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis)

เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Threats) ของศูนย์ฯ และชุมชนโดยรอบเพื่อทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมและศักยภาพของพื้นที่อย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะช่วยให้แผนงานสอดคล้องกับความเป็นจริงและแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

๒. การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์

เมื่อวิเคราะห์สถานการณ์แล้ว ให้ตั้ง เป้าหมาย ที่ชัดเจนว่าศูนย์ฯ ต้องการบรรลุอะไรบ้าง และ กำหนด วัตถุประสงค์ ที่สามารถวัดผลได้ โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายของ ศพท.ระดับจังหวัด

๓. การวางแผนปฏิบัติงาน

รวบรวมกิจกรรมทั้งหมดแล้วนำมาจัดเรียงในรูปแบบของ ปฏิทิน เพื่อให้เห็นภาพรวมของแผนงาน
ตลอดทั้งปี การทำเช่นนี้จะช่วยให้สามารถบริหารจัดการเวลาและทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันการ
ทับซ้อนของกิจกรรมต่าง ๆ ได้

๔. การติดตามและประเมินผล

หลังจากเริ่มดำเนินการตามแผนแล้ว ควรมีการ ติดตามความก้าวหน้า และ ประเมินผล อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบว่ากิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคใดเกิดขึ้นบ้าง และสามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร ผ่านเวทีประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ

ผู้เข้าร่วมจัดทำแผน

๑. คณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอ
๒. คณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ
๓. หน่วยงานภาครัฐระดับอำเภอ
๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ปี ๒๕๖๙ อำเภอศรีเมืองใหม่

คณะทำงานจัดทำแผน กำหนดการพัฒนา ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ดังนี้

[illegible]

ประเด็นการพัฒนา	เป้าหมาย	พ.ศ.๒๕๖๘			พ.ศ. ๒๕๖๙								
อบรมการสร้างตลาดออนไลน์	ศพก.ทุกศูนย์										/	/	/
ปรับปรุงฐานเรียนรู้ให้ทันสมัย	ศพก.ทุกศูนย์	/	/	/									
ปรับปรุงศาลาเรียนรู้ให้มีความพร้อม	ศพก.หลัก	/	/	/									
สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	ศพก.ทุกศูนย์	/	/	/									
ยกระดับ ศพก.สู่การเป็น ผู้ประกอบการ	ศพก.ทุกศูนย์							/	/	/			
พัฒนาหลักสูตรประจำ ศพก. - ปุ๋ยสูตร ๕-๓-๑-๑ - การเพาะขยายแหนแดง	ศพก.ทุกศูนย์				/	/	/						
พัฒนาจุดแลกเปลี่ยนสินค้าการเกษตร	ศพก.ทุกศูนย์				/	/	/						

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายสมาน ประสพสุข ประธาน ศพก.อำเภอสรีเมืองใหม่ มีแรงบันดาลใจหลักในการเปลี่ยนจากการทำนาแบบเดิมมาสู่การทำเกษตรแบบยั่งยืนคือความตระหนักถึงปัญหาสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค รวมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมีในปริมาณมาก การทำเกษตรแบบผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้มอบแนวทางที่ชัดเจนให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ทั้งยังช่วยลดต้นทุนและหนี้สิน ทำให้มีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนจากการผลิตข้าวคุณภาพสูงที่ปลอดภัย การเปลี่ยนแปลงนี้จึงไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้าง ความมั่นคงทางอาหารและความสมดุลทางธรรมชาติอีกด้วย

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงขึ้น เช่น ภัยแล้งยาวนาน น้ำท่วมฉับพลัน และอุณหภูมิที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลผลิตทางการเกษตร เทคโนโลยีจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเกษตรกรรับมือกับความไม่แน่นอนเหล่านี้ เช่น ระบบการให้น้ำอัตโนมัติ (Smart Irrigation) ที่ช่วยให้การใช้น้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือการใช้โดรนเพื่อสำรวจและประเมินความเสียหายของพื้นที่เพาะปลูกอย่างรวดเร็ว

๒. ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติการใช้สารเคมีในปริมาณมากอย่างต่อเนื่องทำให้ดินเสื่อมสภาพ แหล่งน้ำปนเปื้อน และความหลากหลายทางชีวภาพลดลง การนำหลักวิชาการมาใช้ เช่น การ

วิเคราะห์สภาพดินและน้ำ ก่อนการเพาะปลูก ช่วยให้เกษตรกรสามารถใช้ปุ๋ยและสารเคมีได้อย่างเหมาะสม ไม่เกินความจำเป็น

รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

เห็ดนางฟ้ามีประโยชน์หลายอย่าง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรและสิ่งแวดล้อมครับ ประโยชน์หลักๆ ได้แก่

๑. การตรึงไนโตรเจน (Nitrogen Fixation)

เห็ดนางฟ้าเป็นพืชที่สามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศได้เองตามธรรมชาติ ด้วยความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกับสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน *Anabaena azollae* ที่อยู่ในโพรงใบของมัน การตรึงไนโตรเจนนี้ทำให้ดินมีปริมาณธาตุอาหารเพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งปุ๋ยเคมี จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเกษตรอินทรีย์ครับ

๒. เป็นปุ๋ยพืชสด (Green Manure)

เกษตรกรสามารถนำเห็ดนางฟ้ามาใช้เป็นปุ๋ยพืชสดได้ง่ายๆ เพียงแค่ปล่อยให้เห็ดนางฟ้าเจริญเติบโตในนาข้าวหรือแปลงเพาะปลูก เมื่อถึงเวลาเตรียมดินปลูกรอบใหม่ ก็ไถกลบเห็ดนางฟ้าลงไปในดินได้เลย ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มอินทรีย์วัตถุและสารอาหารให้แก่ดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น

๓. เป็นอาหารสัตว์

เห็ดนางฟ้ามีโปรตีนสูงถึง ๒๕-๓๐% และมีวิตามินหลายชนิด ทำให้มันเป็นอาหารเสริมที่ดีสำหรับสัตว์เลี้ยงต่างๆ เช่น เป็ด ไก่ ปลา และสุกร การใช้เห็ดนางฟ้าเป็นอาหารสัตว์ช่วยลดต้นทุนค่าอาหารลงได้มาก

๔. ช่วยควบคุมวัชพืช

เมื่อเห็ดนางฟ้าปกคลุมผิวน้ำในนาข้าวหรือบ่อเลี้ยงปลา มันจะช่วยลดแสงแดดที่ส่องลงไปในน้ำ ทำให้วัชพืชที่อยู่ในน้ำไม่สามารถสังเคราะห์แสงได้เต็มที่ และชะลอการเจริญเติบโตของวัชพืชลงได้

๕. การฟื้นฟูแหล่งน้ำ

เห็ดนางฟ้าสามารถช่วยดูดซับสารพิษและโลหะหนักที่ปนเปื้อนอยู่ในแหล่งน้ำได้ รวมถึงช่วยลดการเจริญเติบโตของสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินที่เป็นพิษได้ด้วย นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มออกซิเจนในน้ำ ทำให้น้ำมีคุณภาพดีขึ้น

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนการเลี้ยงเห็ดนางฟ้าในนาข้าว

การเตรียมแม่พันธุ์: เตรียมแม่พันธุ์เห็ดนางฟ้าในพื้นที่เพาะเลี้ยงประมาณ ๒๐-๒๕ ตารางเมตร สำหรับพื้นที่นา ๑ ไร่

การรักษาระดับน้ำ: รักษากระดับน้ำในนาข้าวให้มีความลึกประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร

การใส่เห็ดนางฟ้า: นำเห็ดนางฟ้าไปปล่อยในนาข้าวในอัตราส่วน ๕๐-๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่

การให้อาหารเสริม: ในวันที่ปล่อยแหนแดง ควรใส่ปุ๋ยมูลสัตว์ (เช่น มูลไก่) อัตรา ๓ กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อให้แหนแดงเจริญเติบโตดีขึ้น และใส่ซ้ำอีกครั้งเมื่อแหนแดงมีอายุ ๗-๑๐ วัน

การไถกลบ: หลังจากแหนแดงเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว (ประมาณ ๒๐-๓๐ วัน) สามารถไถกลบลงไปในดินเพื่อใช้เป็นปุ๋ยพืชสดได้

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๙ ไร่

๑.๒) ไม้กิมซุง พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ งาน

๑.๓) พืชผัก พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาสลิด จำนวน ๑ บ่อ

๒.๒) ปลาหมอ จำนวน ๑ บ่อ

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) โคเนื้อ จำนวน ๙ ตัว

๓.๒) ไก่พื้นเมือง จำนวน ๕๐ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.-ชนิด ประกอบด้วย

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่าแรงงาน เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) ค่าปัจจัยการผลิต เป็นเงิน ๑,๑๐๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นเงิน ๙๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๓,๓๐๐ บาท/ไร่

รายได้ ๔,๕๐๐ บาท/ไร่ (จำหน่ายในรูปแบบข้าวเปลือก และเมล็ดพันธุ์ข้าว)

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุจำหน่ายพืชผักและอาหาร ในตลาดนัดทุกวันจันทร์ อังคาร และพฤหัสบดี

เฉลี่ยรายได้วันละ ๖๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ - บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุจำหน่าย ปลาหมอ ปลาสด

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุจำหน่ายข้าว เมล็ดพันธุ์ข้าว โคเนื้อ เป็ดเนื้อ ไก่พื้นเมือง

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๕๕,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

การจัดตั้งศูนย์ ศพก.ของนายสมาน ประสพสุข มีประโยชน์อย่างมากต่อทั้งตนเองและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการผลิตข้าวคุณภาพและการทำเกษตรผสมผสาน

ประโยชน์ต่อตนเอง

๑.เพิ่มองค์ความรู้และทักษะ เกษตรกรจะได้เรียนรู้เทคนิคการปลูกข้าวคุณภาพ เช่น การเลือกพันธุ์ที่ดี การจัดการดินและน้ำอย่างเหมาะสม รวมถึงวิธีการทำเกษตรผสมผสานที่หลากหลาย เช่น การปลูกพืชผักเลี้ยงสัตว์ หรือทำประมงในพื้นที่เดียวกัน

๒.ลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ เมื่อมีความรู้ในการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เกษตรกรจะสามารถลดการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น ลดความเสี่ยงจากโรคและแมลง และสามารถสร้างรายได้จากผลผลิตที่หลากหลาย นอกเหนือจากข้าวเพียงอย่างเดียว

๓.พัฒนาคุณภาพชีวิตการมีรายได้ที่มั่นคงและหลากหลายช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรและครอบครัว

ประโยชน์ต่อชุมชน

๑. เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกษตรกรในชุมชนสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ และแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้ ทำให้เกิดเครือข่ายที่แข็งแกร่งและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๒.สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เมื่อเกษตรกรในชุมชนมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น ชุมชนก็จะสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ลดการพึ่งพาจากภายนอก และสามารถต่อรองราคาสินค้าเกษตรได้ดีขึ้น

๓.ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศูนย์เรียนรู้ยังสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชนและเป็นการเผยแพร่วิถีเกษตรกรรมให้คนทั่วไปได้รู้จัก

๔.สร้างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนในศูนย์เรียนรู้จะช่วยลดมลพิษในชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ประโยชน์ของແໜແດງໃນນ້ຳຂ້າວ

๑.ทดแทนปุ๋ยเคมี: แหวนแฉกสามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศได้ ทำให้ดินมีธาตุอาหารเพิ่มขึ้น ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้

๒.ลดต้นทุนการผลิต: การใช้แหวนแฉกเป็นปุ๋ยช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีได้มาก

๓.ควบคุมวัชพืช: เมื่อแหวนแฉกขยายตัวปกคลุมผิวน้ำในนา จะช่วยบดบังแสงแดด ทำให้วัชพืชในนาข้าวเจริญเติบโตได้ช้าลง

๔.เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน: การไถกลบแหวนแฉกลงไปในดินจะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ทำให้โครงสร้างของดินดีขึ้นและมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น

๕.เพิ่มผลผลิตข้าว: มีงานวิจัยที่ระบุว่า การใช้แหวนแฉกในนาข้าวสามารถเพิ่มผลผลิตได้ทัดเทียมกับการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนในอัตราที่เหมาะสม

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การเลี้ยงแหวนแฉกในนาข้าวช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้หลายทาง โดยมุ่งเน้นที่การลดการใช้สารเคมีและการสร้างระบบนิเวศที่ยั่งยืน

๑. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

แหวนแฉกมีคุณสมบัติพิเศษในการ ตรึงไนโตรเจนจากอากาศ ได้ด้วยความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกับสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินที่อยู่ในโพรงใบของมัน เมื่อแหวนแฉกเจริญเติบโตและย่อยสลาย จะปลดปล่อยไนโตรเจนที่เป็นธาตุอาหารหลักออกมาในดิน ทำให้เกษตรกรสามารถลดหรือทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีได้ การลดใช้ปุ๋ยเคมีช่วยป้องกันสารเคมีไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งส่งผลเสียต่อระบบนิเวศในน้ำ

๒. ลดการใช้น้ำยาฆ่าหญ้า

แหวนแฉกที่ขยายตัวปกคลุมผิวน้ำในนาข้าวจะทำหน้าที่เป็นพืชคลุมดินบนผิวน้ำ ซึ่งช่วย บดบังแสงแดด ไม่ให้ส่องลงไปถึงวัชพืชใต้น้ำ ทำให้วัชพืชเติบโตได้ไม่ดี เป็นการควบคุมวัชพืชตามธรรมชาติและช่วยลดการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ซึ่งมักเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมได้

๓. ปรับปรุงคุณภาพดินและน้ำ

การไถกลบแหวนแฉกลงไปในดินจะช่วย เพิ่มอินทรีย์วัตถุ และปรับปรุงโครงสร้างดินให้ร่วนซุย มีความอุดมสมบูรณ์ในระยะยาว นอกจากนี้ แหวนแฉกยังสามารถ ดูดซับสารพิษและโลหะหนัก บางชนิดที่ปนเปื้อนในน้ำได้ ทำให้คุณภาพน้ำในนาข้าวและแหล่งน้ำโดยรอบดีขึ้น

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายสมาน ประสพสุข ประธาน ศพก.อำเภอศรีเมืองใหม่ พร้อมด้วยคณะกรรมการ ศพก. เป็นส่วนหนึ่งในคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรอำเภอศรีเมืองใหม่ โดยมีกระบวนการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในพื้นที่อำเภอศรีเมืองใหม่ เพื่อใช้วิเคราะห์ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ซึ่งมูลพื้นฐานด้านการเกษตรประกอบด้วย ข้อมูลสภาพแวดล้อม ข้อมูลการผลิต ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลการตลาด และข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรในชุมชน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ได้ โดยได้เรียนรู้จากของจริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีหลักสูตรการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ และการบริการ ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งอำเภอศรีเมืองใหม่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนา แต่มีปัญหาต้นทุนการผลิตสูง โรคแมลงระบาดและมีปัญหาภัยแล้ง ทำให้การมี ศพก. ในพื้นที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี นอกจากความรู้ด้านการเกษตรแล้วยังมีความรู้จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เกิดความสามัคคีกันละแบ่งปันกันด้านความรู้

๑ เกษตรกรได้มาเรียนรู้จากของจริงเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ ได้ใช้ประโยชน์ โดยการให้บริการต่างๆ ของ ศพก. เช่น น้ำหมักชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ เชื้อราไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย

๒ มีประโยชน์แก่บุคคลทั่วไปเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องแปลงใหญ่ของกรมส่งเสริมการเกษตร

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก.อำเภอศรีเมืองใหม่ ให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ ช่วยแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้แก่เกษตรกร หากไม่สามารถช่วยเหลือได้จะทำการส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เป็นแหล่งบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเข้ามาร่วมสนับสนุนด้านความรู้ และงบประมาณ เนื่องจากผู้นำ และคณะกรรมการให้ความร่วมมือช่วยกันบริหารจัดการการดำเนินงานของ ศพก. ทำให้ หน่วยงานต่าง ๆ เห็น ผลงาน ตัวอย่างเช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร สำนักงานปฎิรูป ที่ดิน ธนาการเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีของเกษตรกร เช่น การวิเคราะห์ดิน การลดการเผาฟาง

การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกร ในพื้นที่

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรใน ชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไป ปฏิบัติอย่างไร)

ศพก.อำเภอศรีเมืองใหม่ นำองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาทดลองใช้ในพื้นที่ และ ขยายผลเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน เช่น การเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า การทำปุ๋ยหมักสูตรไม่ผลิตกลับกอง การ ทำปุ๋ยหมักสูตร ๕๓๑๑ การผลิตขยายสารชีวภัณฑ์

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

การจัดตั้งศูนย์ ศพก.อำเภอศรีเมืองใหม่ ช่วยส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่และชุมชนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการ สร้างเครือข่าย, ถ่ายทอดความรู้, และ ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง ให้กับเกษตรกรในชุมชน โดยการสร้างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้เป็นพื้นที่สำหรับเกษตรกรใน ชุมชนมาพบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ทำให้เกิดเป็น เครือข่ายเกษตรกร ที่เข้มแข็ง เกษตรกรสามารถแบ่งปันเทคนิคการปลูกข้าวคุณภาพ หรือวิธีการทำเกษตรผสมผสานที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ จริง ทำให้เกิดการเรียนรู้จากเพื่อนเกษตรกรด้วยกันเอง ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ศูนย์เรียนรู้จะรวบรวม องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาผสมผสานกับความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น เทคนิคการ ปรับปรุงดิน การจัดการน้ำอย่างประหยัด หรือการใช้ปุ๋ยชีวภาพ ซึ่งความรู้เหล่านี้จะถูกถ่ายทอดผ่านการอบรมเชิง ปฏิบัติการหรือการลงมือปฏิบัติจริงในแปลงสาธิต ทำให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่าง เหมาะสม

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทของ นายสมาน ประสพสุข ในฐานะประธานคณะกรรมการศูนย์ ศพก.อำเภอศรีเมืองใหม่ เกษตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จและการดำเนินงานของศูนย์ฯ ด้านการบริหารจัดการและวางแผน วางแผนและกำหนดทิศทาง และเป้าหมายของศูนย์ฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและบริบทในพื้นที่ ประสานงานและขับเคลื่อน ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และ สถาบันการศึกษา เพื่อขอรับการสนับสนุนและนำความรู้ใหม่ๆ เข้ามายังศูนย์ฯ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาส่งเสริม การเรียนรู้ เป็นผู้ริเริ่มและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การดูงาน หรือการจัดทำแปลง สาธิต เพื่อให้เกษตรกรได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกองค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น เทคนิคการปลูกข้าวสายพันธุ์ใหม่ หรือวิธีการทำเกษตรผสมผสานที่ให้ผลผลิตดีและสร้างเครือข่ายส่งเสริมให้ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรในชุมชน และสร้างเครือข่ายกับศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่อื่นๆ เพื่อขยาย โอกาสในการเรียนรู้

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ศพก.อำเภอศรีเมืองใหม่ไม่ใช่แค่แหล่งเรียนรู้ แต่คือ ต้นแบบ ที่กำลังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสร้างความยั่งยืนให้กับท้องถิ่น ซึ่งความรู้ที่ตนเองมีส่วนร่วมในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่จะช่วยสร้างความภาคภูมิใจได้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายสมาน ประสพสุข มีบทบาทความเป็นผู้นำโดยปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่หลากหลาย ได้แก่

๑. ประธาน ศพก. อำเภอศรีเมืองใหม่
๒. ครูบุญชีอาสา
๓. หมอดินอาสา
๔. ประมงอาสา
๕. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
๖. คณะกรรมการสมาคมค้าปลีกจังหวัดอุบลราชธานี
๗. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองห้าง
๘. คณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านหนองห้าง
๙. รองประธานแปลงใหญ่ข้าว ม.๑๐ ต.นาคำ อ.ศรีเมืองใหม่ จ.อุบลราชธานี
๑๐. สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
๑๑. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายสมาน ประสพสุข ประธานศูนย์เรียนรู้มีความเสียสละต่อส่วนรวมหลายด้าน เพื่อเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีในการขับเคลื่อนศูนย์ฯ ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งความเสียสละที่สำคัญ ได้แก่ เสียสละเวลา เสียสละกำลังกายและกำลังใจ และ เสียสละผลประโยชน์ส่วนตน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน ของนายสมาน ประสพสุข คือการทำเกษตรแบบผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ทั้งยังช่วยลดต้นทุนและหนี้สิน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

คณะทำงานถอดบทเรียน ศพก.หลัก อำเภอสรีเมืองใหม่ ประกอบด้วย

๑. นายรัฐนันท์ อัมมินทร์	ตำแหน่ง เกษตรอำเภอสรีเมืองใหม่
๒. นายพิทวัส ทองแจ่ม	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมเกษตรชำนาญการ
๓. นายสรศักดิ์ อรอินทร์	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมเกษตรปฏิบัติการ
๔. นางสาวสุภัทรา กุลวงษ์	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน

กระบวนการดำเนินงานถอดบทเรียนของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

๑. ตั้งทีมและวางแผน: จังหวัดและอำเภอจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้งทีมถอดบทเรียนและประชุมวางแผนการดำเนินงาน

๒. ส่งแผน: หลังจากวางแผนเสร็จสิ้น จังหวัดและอำเภอจะส่งแผนการถอดบทเรียนให้กรมส่งเสริมการเกษตร

๓. เก็บข้อมูลและตรวจสอบ: ทีมถอดบทเรียนจะลงพื้นที่ที่ ศพก. อำเภอสรีเมืองใหม่เพื่อเก็บข้อมูล ๓ ครั้ง จากนั้นจะตรวจสอบข้อมูลตามหลักวิชาการ

๔. คัดข้อมูลและจัดทำรายงาน: ทีมถอดบทเรียนจะนำข้อมูลที่ได้กลับไปให้เกษตรกรตรวจสอบก่อนจัดทำรายงานผลการถอดบทเรียน

๕. เผยแพร่และส่งรายงาน: เมื่อรายงานฉบับสมบูรณ์แล้ว ทีมถอดบทเรียนจะเผยแพร่ผลการถอดบทเรียน และจังหวัดกับอำเภอจะส่งรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

เครื่องมือที่ใช้

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สำหรับการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ตรงของเจ้าของศูนย์ฯ เพราะช่วยให้เราเข้าใจความคิด ความเชื่อ และแรงจูงใจที่ซับซ้อนได้ โดยใช้ คำถามปลายเปิด (Open-ended questions) เน้นคำถามที่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เล่าเรื่องราวอย่างอิสระ และการฟังอย่างตั้งใจ (Active listening) การตั้งใจฟังและสังเกตท่าทีของผู้ถูกสัมภาษณ์จะช่วยให้เราสามารถถามคำถามเจาะลึกเพิ่มเติมได้ ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดอ่อนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

๒. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เหมาะกับการทำความเข้าใจกระบวนการทำงานจริงในศูนย์ฯ โดยการเข้าไปใช้ชีวิตหรือทำงานร่วมกับเจ้าของศูนย์ฯ สักระยะ

๓. แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดระเบียบความคิดและเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือสังเกตให้เป็นภาพที่เข้าใจง่าย

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

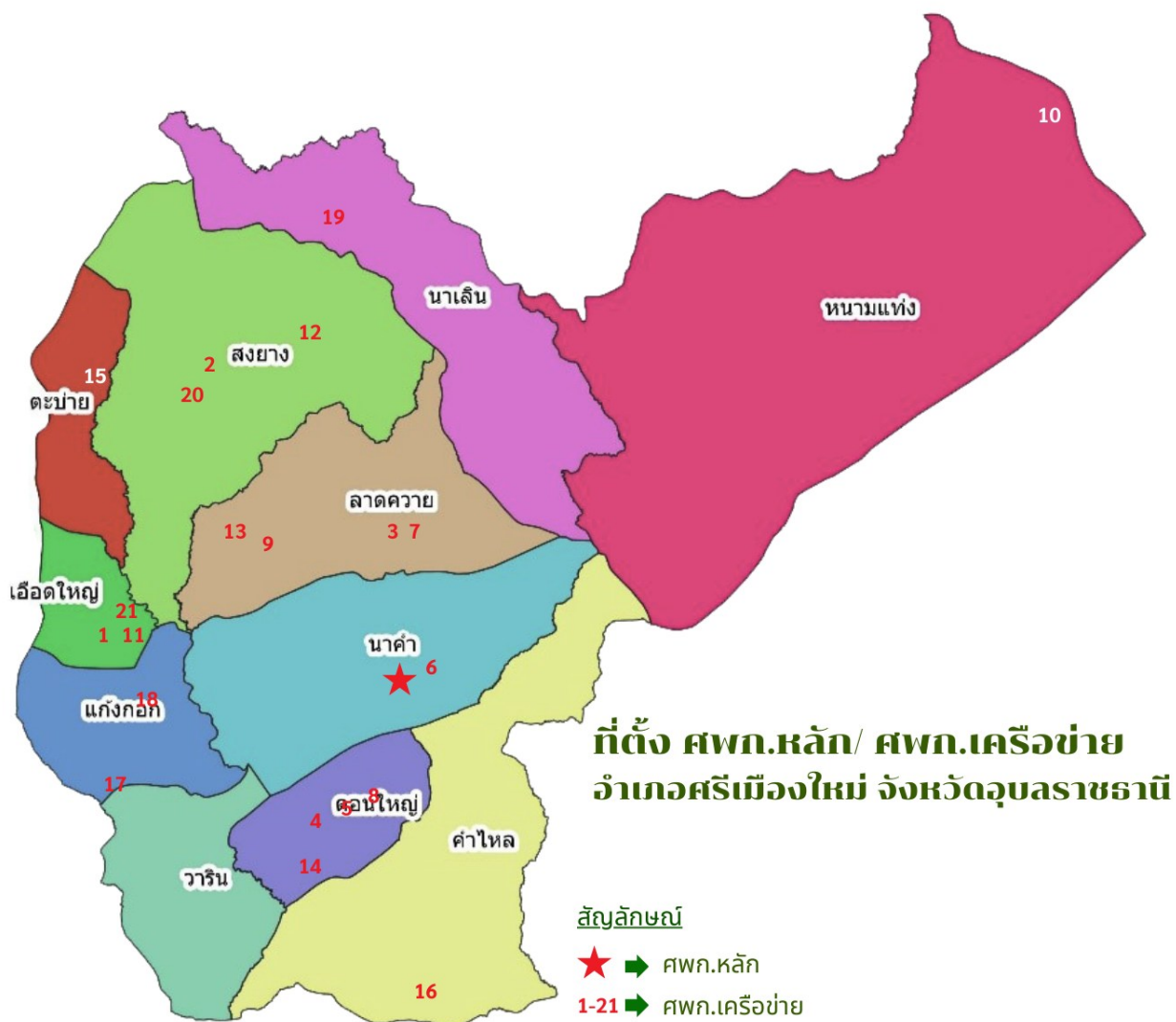
๑. หัวข้อในการถอดต้องรู้ข้อมูลและใช้ภาษาที่กำกวม ทำให้การสื่อสารข้อมูลอาจคลาดเคลื่อน

๒. ข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือลำเอียง เจ้าของศูนย์ฯ อาจเล่าเฉพาะเรื่องราวที่ประสบความสำเร็จ หรือละเว้นบางส่วนที่ไม่อยากเปิดเผย ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ที่	ชื่อศูนย์ สพก.เครือข่าย	ที่	ชื่อศูนย์ สพก.เครือข่าย
1	สวนใจเพชร	12	สวนเศรษฐกิจพอเพียง นายบัณฑิต บัวผัน
2	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	13	สวนเศรษฐกิจพอเพียง นายสมศักดิ์ ภูคำ
3	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	14	ศูนย์เครือข่ายด้านประมง นายอุดร โคตะ
4	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลดอนใหญ่	15	ศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสาน (สวนทองคำ)
5	ศูนย์กลุ่มผลิตสมุนไพรอินทรีย์บ้านบุรพา	16	ศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสาน นายเฉลิม
6	สวนเศรษฐกิจพอเพียงนางประยงค์ เกตุวัตร	17	ศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสาน นายทองดี ทัดศรี
7	ศูนย์กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านดอนสระคำ	18	ศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ (สวนครองใจ)
8	กลุ่มแปรรูปถั่วลิสงบ้านบุรพา	19	ศูนย์เรียนรู้การปลูกลำไย นางหนูไกร บาศรี
9	สวนเศรษฐกิจพอเพียงนายนิคม โลหะกุล	20	สวนเกษตรสมบูรณ์
10	กลุ่มผลิตฝ้ายอินทรีย์บ้านดงนา	21	สวนแม่จรรูวรรณ สมภูมิ
11	สวนเศรษฐกิจพอเพียงนายสุริยา พูลทอง		